

Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya

Intervenció del Degà del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya a la Comissió d'Estudi de la Reconstrucció i la Reactivació Socials i Econòmiques del Parlament de Catalunya

Il·lustre Presidenta, il·lustres diputades i diputats,

Com a degà del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya és un honor poder participar en aquesta Comissió d'Estudi de la Reconstrucció i la Reactivació Socials i Econòmiques del Parlament de Catalunya. Els agrair sincerament que ens hagin convocat per a una qüestió tan rellevant com la que ens ocupa, un repte sanitari, humanitari i econòmic de grans proporcions.

Em permetran, però, que els posi en context d'algunes singularitats de la nostra professió: el nostre col·legi professional representa més de 12.000 professionals de la fisioteràpia, un número en creixement cada any. Som un col·lectiu jove, gairebé el 75% dels col·legiats són menors de 39 anys, amb majoria de dones. La fisioteràpia és el tercer col·lectiu més nombrós entre les professions sanitàries a Catalunya, només per darrera de metges i infermeres, però amb una gran diferència, gairebé el 90% dels i de les nostres professionals desenvolupen la seva tasca majoritàriament al sector privat.

Com a entitat també som joves, tot just aquest any celebrem el nostre 30è aniversari, i l'evolució de la professió en aquest temps ha estat espectacular: hem passat a ser formació de grau de 4 anys, amb accés al màster oficial i doctorat. Tenim nous camps d'actuació, alguns d'ells molt consolidats: sòl pelvià, respiratori, geriatria... i altres que en els propers anys ajudaran a molts més pacients: migranyes, vertígens, salut mental, oncologia... Gaudim de major autonomia professional, i ara la societat comença a conèixer què aporta la fisioteràpia a la seva salut.

No obstant, el sistema sanitari no ha evolucionat a la mateixa velocitat. L'evolució dels serveis de fisioteràpia al sistema públic necessita una profunda actualització començant per la plena incorporació del fisioterapeuta a primària, continuant per l'augment de places als hospitals públics i acabant per la possibilitat que les i els fisioterapeutes puguin accedir també a càrrecs de gestió, molt supeditats, encara, a dia d'avui, a direcció d'infermeria.

Molts fisioterapeutes han estat a primera línia tant a les UCIs com a les plantes d'hospitals, però també, i sovint amb pocs recursos, a residències, centres sociosanitaris, centres de salut mental, servei domiciliari i en l'àmbit privat. Molts d'aquests centres de fisioteràpia, distribuïts per tot el territori, són llocs ideals per contribuir al control de la pandèmia a través, per exemple, de la realització de PCR's a la societat. El govern francès i britànic han autoritzat recentment els professionals de la fisioteràpia amb una formació prèvia a realitzar PCR's als seus centres. A l'estiu, davant el perill d'una segona onada, vam oferir públicament que les i els fisioterapeutes fossin part activa en les tasques de rastreig; creiem que la seva autonomia i la seva orientació a l'avaluació i diagnòstic podrien ser de gran utilitat per realitzar aquesta tasca tan necessària per al control de la pandèmia.

Ens calen recursos i procediments específics per tal de poder donar una resposta adequada. El dèficit sanitari està especialment accentuat en prevenció i rehabilitació i, sens dubte, té relació directa, fonamentalment, amb la poca participació i implementació del fisioterapeuta en les estructures de salut públiques. Tal com recull la World Physiotherapy en el seu [informe sobre l'impacte de la COVID en els sistemes de salut](#), la fisioteràpia se segueix considerant com un servei sanitari no essencial, mentre que la realitat és que per a molts pacients la fisioteràpia és fonamental. Aquest és un repte clau per a tots els que formem part de la professió i hi tenim responsabilitats. La fisioteràpia és un servei inaccessible sobretot per als més desfavorits, per a les persones amb risc d'exclusió. Cal acostar la fisioteràpia a tots els grups poblacionals perquè només així gaudiran d'una salut plena.

L'evidència científica ha demostrat que la participació dels fisioterapeutes en l'abordatge multidisciplinari d'aquests processos genera avantatges en la salut dels pacients, notablement en el dolor crònic, motiu pel qual cal millorar la comunicació interdisciplinària i entre els diferents serveis sanitaris que procuren l'atenció al pacient durant la malaltia.

Després de l'estat d'alarma i amb la tornada a la "nova normalitat" hi ha hagut un augment de la demanda dels nostres serveis. Previsiblement, caldrà sumar-hi l'acumulació de totes les peticions de tractaments que han hagut de ser suspesos durant aquest període, a les quals hi haurem d'afegir el necessari abordatge, tant de les seqüeles del propi procés víric com de les alteracions musculoesquelètiques derivades de la tornada a la feina després d'un període de confinament. I ens preocupa especialment els efectes d'aquest confinament i, en general, de la disminució d'activitat en persones grans, persones amb pluripatologia i malaltia crònica.

En el nou marc d'atenció sanitària, les mesures de seguretat que s'hauran d'aplicar per continuar contenint la transmissió del virus obligaran necessàriament a unes ràtios de pacients per fisioterapeuta més baixes de l'habitual, per tal d'evitar aglomeracions de persones en els serveis de fisioteràpia i garantir així el distanciament social entre pacients i el compliment de mesures d'higiene i desinfecció entre tractaments.

Cal augmentar les places de fisioteràpia als serveis públics perquè, si no és així, aboquem la societat a utilitzar serveis privats, fet que dificultaria l'accés als serveis de fisioteràpia als col·lectius més desafavorits i vulnerables. La fisioteràpia es podria convertir en un luxe.

Ja amb caràcter previ a la pandèmia, les places de fisioteràpia eren insuficients per a les necessitats de la població. Cal incrementar les ràtios fins als nivells recomanats per l'OMS, que són d'1 fisioterapeuta per cada 1000 habitants, com consta, entre d'altres, a l'informe de SATSE del 2019. Ara mateix aquesta taxa se situa en el 0,1 per cada 1000 habitants al sistema públic (i s'enfila fins l'1,1 al sistema privat). Catalunya necessita incorporar al seu sistema públic 2000 fisioterapeutes, és a dir, multiplicar per deu el nombre de fisioterapeutes al sistema públic de salut.

Per augmentar l'eficiència de l'Atenció Primària és necessària la implementació de la derivació directa a fisioteràpia com una mesura que ja ha demostrat la seva eficàcia, en algunes comunitats, en la disminució del temps d'espera per accedir al servei, amb el consegüent estalvi de costos, amb experiències diverses arreu del territori. Altres països ho estan fent i és una experiència amb nombrosa evidència científica que demostra un major estalvi i una major satisfacció de l'usuari. D'altra banda, el cribratge musculoesquelètic permetrà descongestionar les consultes del metge especialista en atenció primària, centrar els esforços en la contenció de la pandèmia i disminuir les llistes d'espera, alhora que contribuirà a què els pacients tinguin una percepció d'una millor qualitat assistencial. Cal que el metge tingui temps per atendre el pacient i aquest sistema de derivació al fisioterapeuta per a determinats problemes de l'aparell locomotor hi pot contribuir de forma important. Quan entrem a l'espai La Meva Salut, el ciutadà, actualment, pot demanar hora al metge o metgessa o a infermeria. Caldria que en un futur proper es pogués demanar cita directament a fisioteràpia.

L'increment de la capacitat resolutiva en patologies d'alta prevalença i baixa complexitat farien més eficient el nostre sistema, alliberaria el metge de primària de molts processos que li ocupen temps, temps que no pot dedicar a altres patologies prioritàries. Cal dotar els fisioterapeutes dels serveis públics de l'autonomia professional en el disseny del pla terapèutic que permeti una gestió més eficient de les agendes de fisioteràpia. Així doncs cal evitar citar per norma els pacients diàriament excepte quan estigui justificat, fet que permetrà oferir atenció a un major nombre de pacients. Cal canviar de paradigma, passant d'un model de fisioteràpia passiu a un model de fisioteràpia molt més actiu i que empoderi el pacient implicant-lo en el tractament, tal com ens mostra l'evidència científica actual. De la mateixa manera, l'elaboració de l'informe d'alta contribuirà a no allargar innecessàriament determinats processos, bé perquè s'han aconseguit els objectius o bé perquè calgui derivar a un altre professional.

La integració plena del fisioterapeuta en l'equip d'atenció primària permetria desenvolupar plenament l'acció preventiva en termes d'educació sanitària i promoció de la salut. El ple desplegament competencial dels fisioterapeutes contribuiria a què el sistema de salut sigui més eficient per a la ciutadania, però també, no hem d'oblidar-ho, més eficient a nivell econòmic. A tall d'exemple, un estudi realitzat al Sistema Nacional de Salut anglès publicat a [The Lancet](#) recull que el sistema de salut recupera 2,5 lliures per cada lliura invertida en fisioteràpia, perquè retallar terminis de recuperació o prevenció són factors d'estalvi en la despesa sanitària. Igualment, i per tal de poder endegar programes de promoció de la salut, creiem necessària la incorporació dels fisioterapeutes a l'Agència de Salut Pública i a les escoles, juntament i en una proporció de temps similar a les infermeres.

Aquest increment de la plantilla haurà d'anar acompanyat, necessàriament, de l'habilitació d'espais per a nous serveis de fisioteràpia per atendre l'alta demanda, i caldrà incorporar mesures com l'ampliació d'horaris per permetre treballar un major nombre de professionals.

Cal tendir cap a un model d'atenció centrat en la persona, en base a les seves necessitats i tenint en compte la diversitat i realitat territorial del nostre país. Cal disposar d'un sistema fort, però també flexible i capaç d'adaptar-se a les necessitats canviants de la població, que respongui amb rapidesa tant a la prestació del servei sanitari com a l'acompanyament de la ciutadania, a través de nous canals de comunicació que fomentin una major participació ciutadana.

Una flexibilitat que ja han demostrat els professionals i, deixin-me que ho personalitzi de nou en les i els fisioterapeutes, que durant la pandèmia han estat en primera línia de la mà de la resta de l'equip multidisciplinari fent, no només les tasques que les competències pròpies els atorguen sinó totes aquelles que han calgut, amb un elevat grau de compromís, com la resta de sanitaris.

La fisioteràpia és, segurament, la professió més exposada a l'intrusisme professional. Molts massatgistes, acupuntors, quiopràctics... sense cap titulació ni regulació posen en risc a la població. Cal una lluita eficaç contra l'intrusisme i cal que vostès, els polítics, es creguin aquesta necessitat i estableixin els mecanismes necessaris, a través de Consum i el propi Departament de Salut, perquè els ciutadans puguin rebre la millor atenció sanitària amb les màximes garanties, en benefici de la seva salut.

Tal com citava l'Honorable Consellera de Salut Alba Vergés al document de conclusions del Fòrum de Diàleg Professional presentat a finals del passat 2019, assistim a un procés de transformació del sistema de salut per fer front a nous reptes, que requerirà la introducció de nous models d'atenció a la població que necessiten canvis en les polítiques de planificació i ordenació de les professions sanitàries. Ens caldrà generositat a tots plegats per cedir en algunes coses i incorporar noves tasques a determinats perfils professionals, sempre tenint present l'atenció centrada en la persona.

Així doncs, des de la fisioteràpia els demanem que promoguin les mesures necessàries per:

- Augmentar el nombre de places de fisioteràpia dins del sistema públic de Salut per tal que doni resposta a les necessitats del país.
- Millorar la presència en geriatria i en l'assistència sociosanitària en general.
- Permetre l'accés directe a fisioteràpia per a les patologies d'alta prevalença i baixa complexitat.
- Fer efectiu el desplegament competencial ple de la professió en un nou model d'atenció sanitària centrada en la persona.
- Oferir un suport efectiu en la lluita contra l'intrusisme professional.
- Potenciar activitats preventives, d'educació sanitària i promoció de la salut.
- Incorporar els fisioterapeutes com a gestors COVID perquè puguin fer tasques de rastreig i detecció de casos mitjançant PCRs i altres tècniques de diagnòstic.

El Departament de Salut sap que estem a la seva disposició. El diàleg és fluid i també la capacitat d'entesa. Volem manifestar aquesta predisposició també als membres d'aquesta comissió parlamentària. Cal trobar els recursos per avançar i donar el pas que necessita la nostra ciutadania per a una atenció millor que augmenti la seva qualitat de vida. Si la Medicina dona anys a la vida, la Fisioteràpia dona vida als anys.

Com deia a l'inici, som un col·lectiu jove, emprenedor, amb capacitat de superació com hem demostrat durant aquests 30 anys. M'agrada dir que "som el gegant adormit de la sanitat" perquè tenim un enorme potencial encara per descobrir. Cal que ens coneguin: vostès els polítics, i la societat.

La COVID-19 és una situació d'extrema gravetat encara no superada. Però esperem que d'aquesta tragèdia en puguem extreure conclusions que ens ajudin a ser millors com a país i com a societat. Sens dubte, el sistema de salut n'ha de ser un dels pilars.

Il·lustres diputades i diputats, novament vull reiterar el nostre agraïment i el de tot el col·lectiu per aquesta compareixença al Parlament, el lloc que ens va veure néixer ara fa 30 anys. El nostre compromís amb la salut i la qualitat de vida de tots els catalans i catalanes és innegociable. I en aquest compromís hi ha també el desig de superar el més aviat possible aquesta pandèmia amb l'encert i l'esforç de tothom.

Moltes gràcies

Ramon Aiguadé
Degà del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya
Barcelona, 23 d'octubre de 2020